

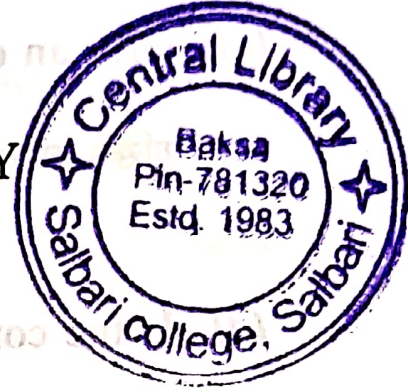
3 (Sem-1) PHL (O)

2019

PHILOSOPHY

( General )

( Logic )



Full Marks : 60

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Answer either in English or in Assamese

1. Answer the following questions as directed :

1×7=7

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the literal meaning of the word 'Logic'?

'Logic' শব্দটোৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কি ?

(b) Validity or invalidity is a property of proposition / argument.

( Choose the correct answer )

বৈধতা বা অবৈধতা হ'ল বচন/যুক্তিৰ এটা গুণ।

( শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা )

20A/329

( Turn Over )



( 2 )

(c) Give an example of argument form.

যুক্তিৰ আকাৰৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(d) Is the constant '~' a logical connective?

'~' এই অবিকাৰীটো এটা তৰ্কীয় সংযোজক হয়নে?

(e) On what ground does the validity of an argument depend?

যুক্তিৰ বৈধতা কি ভিত্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে?

(f) Give an example of subjectless proposition.

উদ্দেশ্যবিহীন বচনৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(g) What will be the truth value of  $p \vee q$ , if both  $p$  and  $q$  are true?

যদি  $p$  আৰু  $q$  দুয়োটা সত্য হয়, তেন্তে  $p \vee q$  ৰ সত্যমূল্য কি হ'ব?

20A/329

( Continued )

( 3 )

2. Answer the following (any four) :

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ অতি চাৰিটা) :

(a) What is normative

আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান কি?

(b) Define logic prop

I. M. Copi য়ে অ  
দিয়া।

(c) Define conjunctiv

সংযোজক বচনৰ সংজ্ঞা

(d) Give truth tab  
statement.

বিবোধাত্মক উক্তিৰ সত

20A/329

( 3 )

2. Answer the following questions very briefly

(any four) :

2×4=8

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) What is normative science?

আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান কি ?

(b) Define logic propounded by I. M. Copi.

I. M. Copi য়ে আগবঢ়োৱা তৰ্কবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা

দিয়া।

(c) Define conjunctive proposition.

সংযোজক বচনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(d) Give truth table for contradictory statement.

বিৰোধাত্মক উক্তিৰ সত্য তালিকা দাঙি ধৰা।

20A/329

( Turn Over )



(e) What do you mean by logical constant?

তর্কীয় অবিকাৰী বা ধ্ৰুৱক বুলিলে কি বুজা ?

(f) Write two differences between singular proposition and general proposition.

একক বচন আৰু সাধাৰণ বচনৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

3. Give short answer of the following questions

(any three) :

5×3=15

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো তিনিটা) :

(a) Distinguish between truth and validity.

সত্যতা আৰু বৈধতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

(b) Is logic a positive science or a normative science? Discuss.

তৰ্কবিজ্ঞান বিষয়নিষ্ঠ নে আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান?  
আলোচনা কৰা।



(c) What is symbolic logic? What are the three main characteristics of it?

প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞান কাক বোলে? ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্য তিনিটা কি কি?

(d) What is variable? Describe in this connection the idea of truth function.

চলক বা পৰিৱৰ্ত কাক বোলে? এই ক্ষেত্ৰত সত্য ফলনৰ ধাৰণা বৰ্ণনা কৰা।

(e) Describe different types of simple proposition with example.

উদাহৰণেৰে সৈতে সৰল বচনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

4. What is an argument? Distinguish between argument and argument form. 4+6=10

যুক্তি কাক বোলে? যুক্তি আৰু যুক্তিৰ আকাৰৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰূপণ কৰা।

Or/নাইবা

What do you mean by traditional logic?

Explain in this case, the nature of deductive logic. 4+6=10

পৰম্পৰাগত তর্কবিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা? এই ক্ষেত্ৰত নিগমন তর্কবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা।

5. Construct truth table for the following statements and mention whether these are tautological, contradictory or contingent statement : 5+5=10

নিম্নলিখিত উক্তিবোৰৰ সত্য তালিকা সাজা আৰু এইবোৰ স্বতঃসত্য নে বিবোধাত্মক নে অনিৰ্দিষ্ট মানবিশিষ্ট উল্লেখ কৰা :

(a)  $\sim (p \supset q) \vee (p \vee q)$

(b)  $(p \cdot q) \cdot (\sim p \vee \sim q)$

Or/নাইবা

Explain the strategy for determining the validity or invalidity of an argument. 10

যুক্তিৰ বৈধতা বা অবৈধতা নিৰ্ণয়ৰ কৌশলটো ব্যাখ্যা কৰা।

6. Give modern definition of proposition. In this case explain different kinds of general proposition. 2+8=10

বচনৰ আধুনিক সংজ্ঞা দিয়া। এই ক্ষেত্ৰত সাধাৰণ বচনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

( 7 )

Or /নাইবা

Explain the drawbacks of traditional analysis  
of proposition.

10

বচনৰ পৰম্পৰাগত বিশ্লেষণৰ আসোঁৱাহসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

\*\*\*

20A—8500/329

3 (Sem-1) PHL (O)



3 (Sem-1) PHL M 1 (O)

2019

PHILOSOPHY

( Major )

Paper : 1.1

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks  
for the questions*

*Answer either in English or in Assamese*

1. Answer the following questions : 1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the norm or ideal of logic?

তৰ্কবিজ্ঞানৰ আদৰ্শ কি ?

(b) What is the meaning of 'Logos'?

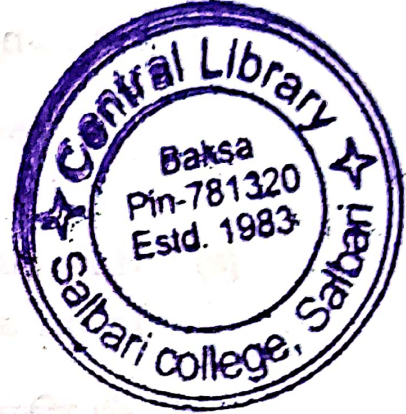
'Logos' শব্দৰ অৰ্থ কি ?

(c) On what does the validity of an argument depend?

এটা যুক্তিৰ বৈধতা কিহৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে ?

20A/375

( Turn Over )





(d) Give an example of an argument form.

যুক্তি আকাৰৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(e) How many propositions should be there in an argument?

এটা যুক্তিত কিমান বচন থাকিব লাগে ?

(f) Under what condition an equivalent function  $(p \equiv q)$  becomes true?

সত্যমূল্যৰ কি স্থিতিত এটা সমার্থক ফলন  $(p \equiv q)$  সত্য হয় ?

(g) How many kinds of propositions are there according to modern classification of proposition?

বচনৰ আধুনিক শ্ৰেণীবিভাজন অনুসৰি বচন কেই প্রকাৰৰ ?

(h) How many forms of simple propositions are there according to modern logic?

আধুনিক তৰ্কবিজ্ঞানৰ মতে সৰল বচন কেই প্রকাৰৰ ?

(i) State under what condition a disjunctive function is false?

সত্যমূল্যৰ কি স্থিতিত এটা বিকল্পাত্মক ফলন মিছা হয় ?

(j) Can an empty set be the member of another set?

এটা বিজ্ঞ (শূন্য) সংহতি আন এটা সংহতিৰ সদস্য হ'ব পাৰেনে ?

2. Answer very briefly :

2×5=10

অতি চমুকৈ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the intersection of sets?

সংহতিৰ ছেদন কাক বোলে ?

(b) What are the two conditions under which an argument becomes sound?

কি দুটা চৰ্ত পূৰ্ণ হ'লে এটা যুক্তিক 'অটুট যুক্তি-যুক্ত'  
(Sound argument) বুলি কোৱা হয় ?

(c) What is decision procedure? Is truth table method a decision procedure?

নিৰ্ণায়ক প্ৰক্ৰিয়া বুলিলে কি বুজা ? সত্য তালিকা পদ্ধতি  
এক নিৰ্ণায়ক প্ৰক্ৰিয়া হয়নে ?

(d) What is a class-membership proposition? Give an example of class-membership proposition.

শ্ৰেণী সদস্যতা বচন কাক বোলে ? শ্ৰেণী সদস্যতা বচনৰ  
এটা উদাহৰণ দিয়া ।

(e) What is finite set?

সসীম সংহতি কি ?

3. Answer any four briefly :

5×4=20

যি কোনো চাৰিটাৰ চমু উত্তৰ লিখা :

(a) Describe the structure of an argument with the help of an example.

এটা উদাহৰণৰে সৈতে যুক্তিৰ গঠন বৰ্ণনা কৰা।

(b) Explain briefly about five logical constants.

তৰ্কীয় ধ্ৰুবক বা চলপ্রতীক পাঁচটাৰ এক চমু ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

(c) What are subjectless and subject-predicate propositions? Explain with examples.

উদ্দেশ্যবিহীন বচন আৰু উদ্দেশ্য-বিধেয় বচন কাক বোলে? উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Explain union of sets with suitable example.

উপযুক্ত উদাহৰণসহ সংহতিৰ এক বা মিলন ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Construct truth tables for equivalent function and implicative function.

সমার্থক আৰু সংশ্লেষক ফলনৰ সত্য তালিকা গঠন কৰা।



(f) Write a short note on set-membership.

সংহতিৰ সদস্যতা সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

4. Answer any four :

10×4=40

যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is an argument? Explain the distinction between an argument and argument form with suitable example.

যুক্তি কাক বোলে? উপযুক্ত উদাহৰণে সৈতে যুক্তি আৰু যুক্তি আকাৰৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Construct truth table for the following statements and find out their logical status :

তলত দিয়া বিবৃতিসমূহৰ সত্য তালিকা গঠন কৰি বিবৃতিসমূহৰ তৰ্কীয় স্থিতি নিৰ্ণয় কৰা :

(i)  $[\sim \sim (p \vee \sim q) \supset \sim (p \vee \sim \sim q)]$

(ii)  $(\sim p \equiv q) \equiv [(\sim p \supset q) \cdot (q \supset \sim p)]$

(c) What is a simple proposition? Define each of the different forms of simple proposition with example.

সৰল বচন কাক বোলে? বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সৰল বচনসমূহৰ উদাহৰণসহ সংজ্ঞা লিখা।



(d) What is a set? Symbolize the following propositions by means of set notations :

সংহতি কাক বোলে? তলত দিয়া বচনসমূহ সংহতিৰ লিপিত প্ৰতীকাত্মকভাৱে প্ৰকাশ কৰা :

(i) All philosophers are wise.

সকলো দাৰ্শনিক হয় জ্ঞানী।

(ii) Some teachers are sincere.

কিছুমান শিক্ষক হয় নিষ্ঠাবান।

(iii) No man is perfect.

কোনো মানুহেই পূৰ্ণ নহয়।

(iv) Some mangoes are not sweet.

কিছুমান আম মিঠা নহয়।

(e) Explain the nature of conjunctive and disjunctive truth functions with example, giving truth table for each of them.

উদাহৰণসহ সংযোজক আৰু বিকল্পাত্মক সত্য ফলনৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা। লগতে, প্ৰত্যেকৰে সত্য তালিকাও প্ৰস্তুত কৰা।

5×2=10

(f) What is truth table method? Explain the truth table method of determining the validity of arguments with suitable examples.

সত্য তালিকা পদ্ধতি কি? সত্য তালিকা পদ্ধতিৰ সহায়ত যুক্তিৰ বৈধতা কেনেদৰে নিৰ্ণয় কৰা হয়, উপযুক্ত উদাহৰণে সৈতে ব্যাখ্যা কৰা।

( 7 )

(g) Explain the modern classification of proposition.

বচনৰ আধুনিক শ্ৰেণীবিভাগ ব্যাখ্যা কৰা ।

(h) Explain the different forms of general proposition with examples.

সামান্য বচনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা ।

★ ★ ★

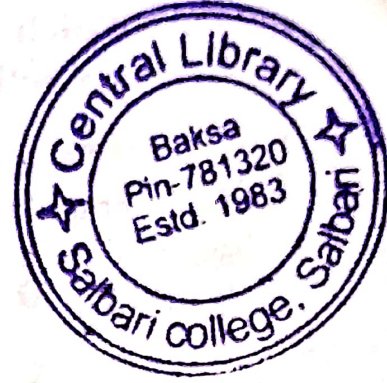


3 (Sem-2) PHL M 2

2019

PHILOSOPHY  
( Major )

Paper : 2.2



Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks  
for the questions*

*Answer either in English or in Assamese*

1. Answer the following questions as directed :  $1 \times 10 = 10$

নিৰ্দেশানুসৰি তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Name the theory of truth supported by the realists.

বাস্তৱবাদীসকলে সমৰ্থন কৰা সত্যতা সম্পৰ্কীয় তত্ত্বটোৰ নাম লিখা।

- (b) "If ideas work, they are true." Which theory of truth support this principle?

"যদি কোনো ধাৰণা কাৰ্যকৰী হয়, তেনেহ'লে ই সত্য হয়।" সত্যতাৰ কোনটো মতবাদে এই নীতিটো স্বীকাৰ কৰিছে?

A9/864

( Turn Over )



(a) Which of the following pairs is not perfectly matched?

যাৰ বিচা মোকামত ভিত্তত কোনটো সঠিকভাৱে  
মিলিব?

(i) G. E. Moore : Correspondence  
theory

জি. ই. মুৰ  
দৃশ্যবাদ

(ii) Hegel : Coherence theory  
সংগতিবাদ

(iii) Scheler : Correspondence  
theory

শ্চেলার  
সংগতিবাদ

(iv) Bosanquet : Coherence theory  
সংগতিবাদ

বোসকুইট  
সংগতিবাদ

(b) Name the theory of truth which admits the degrees of truth.

যত্নৰ ব্যৱহাৰ হিচাপে ক'ৰ সত্যতা বিহীনক যতবাদটোৰ  
নাম লিখ।

(c) Spinoza's theory of substance is known as polytheism / pantheism / monotheism.

স্পিনোজাৰ পদাৰ্থবাদ বহুঈশ্বৰবাদ / সৰ্বঈশ্বৰবাদ /  
ঈশ্বৰবাদ হিচাপে কোৱা হয়।

( শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা )

( Continued )



(f) Is Leibniz a monist, dualist or pluralist?

লাইবনিজ অদ্বৈতবাদী, দ্বৈতবাদী নে বহুত্ববাদী ?

(g) Following Locke, which of the statements mentioned below is correct?

লকৰ মতানুসৰি তলত উল্লেখ কৰা উক্তি সমূহৰ ভিতৰত কোনটো শুদ্ধ ?

(i) Substance is the unknown substratum of known qualities.  
দ্রব্য হৈছে জ্ঞাত গুণৰ অজ্ঞাত আধাৰ।

(ii) Substance is the known substratum of unknown qualities.  
দ্রব্য হৈছে অজ্ঞাত গুণৰ জ্ঞাত আধাৰ।

(h) "Space and Time are empirically real but transcendently ideal." Who is associated with this statement?

"দেশ আৰু কাল অভিজ্ঞতামূলক হিচাপে বাস্তৱ কিন্তু অতীন্দ্রিয়ভাৱে ভাবাত্মক বা আদৰ্শাত্মক।" এই উক্তিটোৰ লগত জড়িত দাৰ্শনিকগৰাকী কোন ?

(i) What is perceptual Space?  
প্রত্যক্ষগত দেশ মানে কি ?

(j) Which theory of meaning is associated with elimination of metaphysics?  
অধিবিদ্যা বৰ্জনৰ লগত কোনটো অৰ্থ বিষয়ক তত্ত্ব জড়িত হৈ আছে ?

( Turn Over )

2. Briefly answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Explain any one defect or criticism of correspondence theory of truth.

সত্যতা সম্পৰ্কীয় সাদৃশ্যবাদ তত্ত্বটোৰ যি কোনো এটা দোষ বা সমালোচনা ব্যাখ্যা কৰা।

(b) State any two characteristics of coherence theory of truth.

সত্যতা সম্পৰ্কীয় সংগতিবাদৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰা।

(c) What is the meaning of Spinoza's dictum—'Determinatio negatio est' or 'Every determination is negation'?

'Determinatio negatio est' বা 'সকলো গুণ নিৰ্ধাৰণেই নঞৰ্থক'—স্পিনোজা প্ৰদত্ত এই উক্তিটোৰ অৰ্থ কি?

(d) State two differences between perceptual time and conceptual time.

প্ৰত্যক্ষগত কাল আৰু ধাৰণাগত কালৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(e) What do you mean by fatalism?

অদৃষ্টবাদ মানে কি বুজা?

( 5 )

3. Answer any four of the following questions : 5×4=20

তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Explain briefly the pragmatic theory of truth.

সত্যতা সম্পৰ্কীয় মতবাদ হিচাপে উপযোগিতাবাদ তত্ত্বটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Write a short note on Russellian correspondence theory of truth.

সত্যতা বিষয়ক ৰাছেলীয় সাদৃশ্যবাদৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

(c) Write a short note on Kant's view of causality.

কান্টৰ কাৰণতাৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

(d) How does A. J. Ayer draw the distinction between strong and weak verification?

এ. জে. আয়াৰে কেনেদৰে সবল আৰু দুৰ্বল সত্যাপনৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰিছে?

(e) What do you mean by categories of knowledge? Briefly explain.

জ্ঞানৰ প্ৰবৰ্গ বুলিলে কি বুজা? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।



(f) Briefly explain the psychological argument in favour of determinism.  
নিয়তিবাদৰ সপক্ষে মনোবৈজ্ঞানিক যুক্তিৰ বিষয়ে চমু ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

4. Explain the nature and criterion or test of truth. 10

সত্যৰ স্বৰূপ বা প্রকৃতি আৰু মানদণ্ড বা পৰীক্ষণৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

Explain and examine A. J. Ayer's view on elimination of metaphysics.

এ. জে. আয়াৰৰ অধিবিদ্যা বৰ্জন বিষয়ক মতবাদটোৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা দাঙি ধৰা।

5. Critically explain Hume's view of causality. 10

হিউমৰ কাৰণতা সম্পৰ্কীয় মতবাদৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

Explain Descartes' view of substance.

ডেকাৰ্টৰ দ্ৰব্য সম্পৰ্কীয় মতবাদটো ব্যাখ্যা কৰা।

6. Are Space and Time subjective or objective? Discuss. 10

দেশ আৰু কাল আত্মগত নে বস্তুগত? আলোচনা কৰা।



( 7 )

Or / নাইবা

Explain and examine the rationalist entailment theory of causation or causal theory of necessary connection.

কাৰণতা সম্পৰ্কীয় বুদ্ধিবাদী সমাবেশন তত্ত্ব বা অনিবাৰ্য সম্বন্ধ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা আৰু পৰীক্ষা কৰা।

7. What is indeterminism? Give four arguments in favour of indeterminism or freedom of will. 2+8=10

অনিয়তিবাদ বা স্বাতন্ত্র্যবাদ কি? অনিয়তিবাদ অথবা ইচ্ছাৰ স্বাধীনতাৰ সপক্ষে চাৰিটা যুক্তি আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

Write a note on self-determinism. 10

আত্মনিয়ন্ত্ৰণবাদ বা স্বনিয়ন্ত্ৰণবাদৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

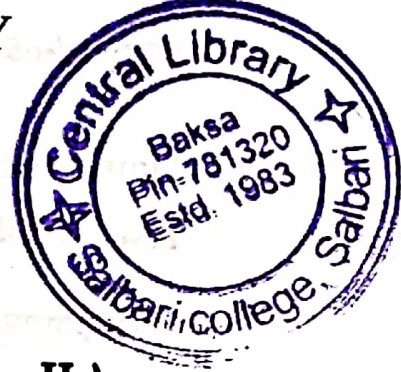
\*\*\*

2019

PHILOSOPHY

( General )

Paper : 5.2



( Indian Philosophy—II )

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks for the questions*

*Answer either in English or in Assamese*

1. Answer the following / Choose the correct answer : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা / শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা :

- (a) What are the stages of perception recognized by Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শনৰ দ্বাৰা স্বীকৃত প্ৰত্যক্ষৰ পৰ্যায়কেইটা কি ?

(b) How many Cittabhūmis are in Yoga philosophy?

যোগ দৰ্শনত কিমানটা চিত্তভূমি আছে?

(c) Name the Āstika Darśana propounded by Rṣi Kaṇāda.

ঋষি কণাডে প্ৰতিষ্ঠা কৰা আস্তিক দৰ্শনটোৰ নাম কি?

(d) Who was the founder of Sāṃkhya philosophy?

সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন আছিল?

(e) What is the other name of Vedānta School of Philosophy?

বেদান্ত দৰ্শনৰ অন্য এটা নাম কি?

(f) What is the meaning of the term 'Veda'?

'বেদ' শব্দটোৰ অৰ্থ কি?

(g) In Sāṃkhya philosophy, is Puruṣa conscious or consciousness?

সাংখ্য দৰ্শনত পুৰুষ সচেতন নে চেতনা?



( 3 )

(h) Who is the author of Vedāntasūtra?

‘বেদান্তসূত্র’ৰ লিখক কোন?

(i) Sāṃkhya philosophy is monistic / dualistic / pluralistic.

সাংখ্য দৰ্শন অদ্বৈতবাদী / দ্বৈতবাদী / বহুত্ববাদী।

(j) What is the main text of Vaiśeṣika system?

বৈশেষিক দৰ্শনৰ প্ৰধান গ্ৰন্থখনৰ নাম কি?

2. Write short answers :  $2 \times 5 = 10$   
চমু উত্তৰ লিখা :

(a) What is the meaning of Yoga according to Patañjali?

পতঞ্জলিৰ মতে ‘যোগ’ৰ অৰ্থ কি?

(b) What are the five physical elements recognized by Vaiśeṣika philosophy?

বৈশেষিক দৰ্শনে উল্লেখ কৰা পঞ্চতুত কোনকেইটা?

( 6 )

Or / অথবা

Explain briefly the Nyāya theory of Perception.

ন্যায়ৰ প্ৰত্যক্ষৰ তত্ত্বটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

5. Explain Vaiśeṣika theory of Substance.

বৈশেষিকৰ দ্ৰব্য তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

What is non-existence? Explain the different classification of non-existence.

অভাৱ মানে কি? অভাৱৰ বিভিন্ন ভাগবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

6. Explain Śaṅkara's concepts of Brahman and World.

শংকৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মান আৰু জগতৰ ধাৰণাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

Is World unreal according to Śaṅkara? Explain it in terms of Māyā.

শংকৰাচাৰ্যৰ মতে জগতখন মিছানে? মায়াৰ সম্পৰ্কত ইয়াক ব্যাখ্যা কৰা।

( 7 )

7. Write an essay on Śaṅkara's concept of Māyā.  
শংকৰৰ মায়্যৰ ধাৰণাৰ ওপৰত এখন বচনা লিখা।

Or / অথবা

Discuss Rāmānuja's criticism of Śaṅkara's  
concept of Māyā.

শংকৰৰ মায়্যৰ ধাৰণাৰ ওপৰত ৰামানুজৰ সমালোচনা  
আগবঢ়োৱা।

\*\*\*